

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P. 13.

Coll. No. 342.

Title Somavara Shala.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 342 Subject : Paurnāmic Ritual

Title : Somavara vrata.

Author : Rāmadeva. Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : ^{v.s}1848.
_h

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 10.2" by 4.5" Extent : 3 foll

Language : Sanskrit- Script : Devanāgarī

Remarks :

सोमवारव्रतनीकथापत्र३

सोमवारव्रतनीकथापत्र३

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ देवदेव जगन्नाथ नुक्ति नुक्ति प्रदाय कथं के यस्व प्रसादेन व्रतानां व्रतमुत्तमं
१। सर्वं तु कथितं स्वामिन् नृणां स्मरं व्रतमुत्तमं ॥ इदानीं श्रोतुमिच्छामि सोमवारव्रतं विधिः ॥ २। येन सर्वं हतं स्वामि
धर्मकामार्थसिद्धये ॥ पापं दशविधं हंतिसहस्रं नृणां च नरः ॥ ३। विजयः शत्रुवादेषु ऐश्वर्यं च विवर्धते ॥ धनानि स
तिश्चायुः क्षायंते कदाचन ॥ ४। नारी शैव प्रकुर्यात् विधवा सुविधवा पिवा ॥ सुधवा जनते पुत्रान् सोमाग्या नृनरुव
ता ॥ ५। विधवा सौख्यमाप्नोति पुत्रादियशश्च ॥ दौर्भाग्यनाशनं देवयैः सत्त्वाप्राप्तुमान् नरः ॥ ६। एवं विधं व्रतं ब्रूहि
हत्वाममोपरि ॥ ७। अत्र उवाच ॥ श्रुत्वा तं धर्मपुत्रास्य व्रतं पापप्रनाशनं ॥ ८। येन हतेन राजेन्द्र नरः प्राप्नोति वाञ्छितं
शत्रुनाशनं तथा व्याधिशोकं दौर्भाग्यनाशनं ॥ ९। नारीनिःक्रियते पार्थ व्रतं संततिदायकं ॥ वैधव्याद्यादि दुःखानां
शानं प्रियसंपदं ॥ १०। आश्रिते च तथा मार्गे माघे वैशाखे एव वा ॥ शुक्ले पक्षे तथा हस्ते विष्टि वैध्रतवर्जिते ॥ ११। शशांक
नराशि स्थेय हरक्षबलाच्चित्ति ॥ व्रती प्रातः समुत्थाय कुर्याद्द्वैदं तथा वनं ॥ १२। नियमं तत्र कर्तव्यं व्रतेन विधिमाचरेत्
हाव्य हस्तोपादौ च उदकांजलिं हरयेत् ॥ १३। स पुष्पाक्षतमिश्रेण एकचित्रेन नारतां ॥ सूर्यस्याग्निमुखो भूत्वा उम
तस्मिन् स्मरन् ॥ १४। तियमं तत्र कर्तव्यं संवत्सरमुपोषणं ॥ आशाय हरणं नाम सोमवारव्रतं नृपा ॥ १५। उपवासं करिष्य

सोमप्राप्ते च वासरो रजयित्वा महादेवं पुत्रकामं युक्तामुमां सदा ॥ १५ ॥ निर्विघ्नं तव देवाः पापं पुत्रं वै घृण्यं तयो मध्याक्रममये स्ना-
नं सत्त्वाविधानतः ॥ १६ ॥ तज्जगे निरुक्तं पेदे वस्वाते गृहे पिवा नद्या चैव विशेषेण पंचगव्येन लेपयेत् ॥ १७ ॥ जलं निर्मलमानं
यगृहे उल्लेखेन वारिणा विचित्रांबरं धार्य सर्वलंकारनूपुरं ॥ १८ ॥ विधवा धार्यते शुक्रं पुरुषस्य विधीयते गुरुस्य निर्गमे
वामे सत्त्वागोमयमंडलं ॥ १९ ॥ चतुरस्रं प्रकर्त्तव्यं मित्रं श्रीखंडं कुम्भं ॥ नंदकर्त्तव्यं चैतच्चंदनो नृपा ॥ २० ॥ तद्विधेः स्थाप-
ये देवं उमायुक्तं सदा शिवं पुत्रदयसमोपेतं वृषभासनं संयुतं ॥ २१ ॥ सुदृक् स्वर्णनयः सत्तिः शिवगौर्यसि पुत्रका ॥ राजा तं वृषभं सत्त्वा
मुक्ताहारैः शोभितं ॥ २२ ॥ श्वेतक्षौमेन संवेष्टा ह्लादितं विविधा हारैः ॥ विविधानां पुष्पाणि चंदनानि सुगंधिना ॥ २३ ॥ फलानि नव-
देयानि अर्घ्यार्थं पार्वतीपतिं नैवेद्यानि विचित्राणि शर्करासंघृतसंयुतानि ॥ २४ ॥ चतुर्विधं उतां बलंतस्मै दद्यात् सुखाय योऽ-
स्मागरुश्च धूपोयं कर्पूरारत्रिकं तथा ॥ २५ ॥ प्राशनं तु शिवस्याग्रं कर्त्तव्यं शिवसिद्धये ॥ एवमेव व्रतं कुर्यात् सोमवारं शुभं नृपा ॥ २६ ॥
शायाम्पूरणं नाना चतुष्टयं फलदायकं ॥ संवत्सरस्य पर्यंतं व्रतं वै पापनाशनं ॥ २७ ॥ आदिमध्याह्नाने तु उद्यापनविधिं चरेत् ॥ सुवर्ण-
प्रतिमां कायस्त्रिदशविनिर्मिता ॥ २८ ॥ पञ्चदशसमोपेतं ताराजतं वृषभो नृपा ॥ तिलतंडुलगोधूमाद्रौ लोमकं उकारयेत् ॥ २९ ॥
तस्योपरि न्यसेद्देवं उमाकांतं सपुत्रकं ॥ वाहनं रजयेद्देवं शिवस्याग्रं समाधिना ॥ ३० ॥ यथाविश्वसारं एतदधार्थं न धातुप-

विज्ञशाब्दं न कुर्वीत न तस्य फलनाशवेत्ता ॥ ब्राह्मणान् जो जो जयेत् कथामोदकान् पायसेन उ ॥ एकादश तथाष्टौ च तथा द्वित्रिकमेव वा ॥
 दंपती परिधानं च दद्याद्देवविदेपुरौ ॥ विज्ञायतो जने दद्यात्पवासादिने नृपा ॥ एवं ब्रतं कृते राजन्सद्यस्तुष्यंति शंकरा ॥ कलि मध्ये
 उयः कुर्यात्प्रशया वाप्यनोपि वा ॥ ३४ ॥ वांछितार्थफलं दद्यात्तु श्रेयसं शय ॥ पुष्टिश्चिर उवाच ॥ एवं ब्रतस्य माहात्म्यं कथितं
 च जस्रजो ॥ मृग्यतां तन्मुखो जीर्णानि नृनिर्मम जायते ॥ ३५ ॥ केन आदौ पुराचीर्लुक्फलो के प्रकाशितं तस्य वैदेवदेवेश कथ्यतां
 कमलापते ॥ ३६ ॥ आलक्ष्मण ॥ आसीत् तत्रैता युगे पार्थिव विवंशोऽबो नृप ॥ धर्मिष्ठः सत्यवादी च देवतातिथिज्ञः ॥ ३७ ॥ प्रजा पा
 जने दत्तं कोदांतो ह्यरत्रियं वदसाधून्पालयतो राजा पुत्रवत् च पिता यथा ॥ ३८ ॥ एवं युगे न युक्तस्य नाम्ना दशरथः पुनः ॥
 अयोध्या नगरे रम्ये चा उर्वणे पशो नितै ॥ ३९ ॥ नदी प्रवाह रम्या एत रसूता मभारता तस्यास्तटे निवसतो नार्थया तिसृभिः
 ह ॥ ४० ॥ भाषति स्यात्सुभगारूप लावण्य संपुता ॥ भर्तुः प्रिय हिते युक्ता तस्य वै अतिवद्वता ॥ ४१ ॥ संतानं बहु तारा जन्तु स्याथे
 ॥ ४२ ॥ खिला सदा कौशिल्या च सुमित्रो च कैकेयी तं मभारता ॥ अति चिता परा मा च संतानार्थे च भारत ॥ ४३ ॥ एकदारा जहस्येह आग
 तो मुनिपुंगव नाम्ना च दृष्ट गगैर्लूका जज्ञा नादि बोधवान् ॥ ४४ ॥ राजा मे कथितं सर्वं भूत न व्यन विष्णु च ॥ ब्राह्मणं ह्यजितं राज्ञा वि
 विधा ह्येतोष एव ॥ ४५ ॥ संतुष्ट मनसो जातो ब्राह्मणो वाच भारत ॥ गर्जितवाचा श्रूयतां राजशाहं जर विवंशोऽबो नृपा ॥ ४६ ॥ प्रजातां

प्राजने दत्तो दया दंतो जितेन्द्रिय ॥ एवं तव गुणै राजन् बद्धमानो दिने दिने ॥ ४७ ॥ एकोपि दोष उत्पन्नो विषम्य क्षयकारक ॥ रोहिणी
 नेदयिष्यामि रविपुत्रो शनैश्चरा ॥ ४८ ॥ अनादृष्टिर्न विष्यंति दशहं नराधिपा ॥ लोकाः सर्वे च यं यांति न दीनो जिज्ञासुः ॥ ४९ ॥ ए
 तदा कंक्रतं राजा गगैर्लोके च पांडुवाचिंता मवाप महती ॥ अतिबोद्धिमानसः ॥ ५० ॥ संतानार्थं मरुचिंता तथा च उगुणि कृता ॥
 यदि प्रजाक्षयं यांति न दाह नरकं ब्रजेत् ॥ ५१ ॥ किं करोमि कृणुमि कथं मेशमलित्यते ॥ प्रधानं ह्यत्रियं कम प्रजातां परिपालनं
 एवं चित्रे विचार्य मानो ॥ वसिष्ठस्य च दृष्टवान् ॥ ५२ ॥ दशरथ उवाच ॥ पुरोर्ममाज्ञयां देही त्वया श्रीर्वचनं कुरु ॥ यं यं कार्यमनी संतितं तम
 प्रोतिनिश्चितां ॥ ५३ ॥ वसिष्ठ उवाच ॥ परोपकरणं दत्तो निःकल्मषो नराधिपा ॥ सर्वप्राण्यनयं कर्तुं नरो प्राप्स्यति वांछितं ॥ ५४ ॥ लुप्तमाव
 समाश्रित्य कपटं ये करोति चातेषां न विजयं राजन् सर्वज्ञे नानि नाधिता ॥ ५५ ॥ त्वया गत्वा शनिष्ठानो विमाने ता क्व विवसा ॥ कोरमं उल्लत
 नेयं निवारय शनिर्नृपा ॥ ५६ ॥ प्रजा कामे त्वया तिवयि तुष्टा द्वौ कस्य रव्यादिके उपर्यंता ग्रहाश्च सुनंकुसा ॥ सर्वे ते गण गंधवद्विज्ञा श्रीर्व
 चनं बवा ॥ सोमसौम्या नवाना च तव कार्यं करिष्यति ॥ ५७ ॥ एवमुक्ता वसिष्ठेन मंगी सत्यतदा नृपा शनैर्मंडलं गत्वा युवाय समुपस्थिता ॥
 ५८ ॥ तं नृपं दशनिज्ञात्वा सन्मुखो आगतस्तदा ॥ निमीलयन् दानेन त्रेभ्यो हृष्टि रधो मुखं विंजुलक्ष्णं सत्वा स्मि तो दशरथाग्रतः ॥ उवा
 च मधुरं वाचं वरं वरय सुव्रता ॥ ५९ ॥ सर्वलोक हितार्थं य आगतो मम मन्त्रिधौ ॥ दशरथ उवाच यदि तुष्टो सिने देवश कटं नैव नेदनां दशरथ

नाहृष्टिनकुर्वीतष्टपिभ्यांतकदाननापुत्रान्देहिप्रियंदेहीस्वगगिमनदेहिमे॥६॥शक्तिवाचाएवमस्त्विति राजेद्रपरोपकरणेन
सर्वदेवाः त्वष्टिबुष्टाः वरंदाश्रितिनत्तृणात्॥६॥एवमुक्तेतिराजेद्रजागतोऽमरावर्तं॥इत्याद्यादेवतासुर्वाक्रमाद्याः सर्वएवना॥६॥प्रा
त्याविचार्यकथितंदशरथाग्नेहृत्स्यतिः आशायस्मरणव्रतंसोमवारोऽवंपुत्रां॥६॥शिवस्यराधनंकुयतिर्ब्रविक्रासहपुत्रको॥उपवा
नकर्तव्यंफलाकारेणवापुनः॥६॥सजयन्विविधानत्त्यानानानैवेद्यपुष्पकैः॥फलैर्नतानिधानिदेयानिशंकरस्तुष्टिमात्रुयान्॥६॥
विप्राणोभोजनंदद्यात्तशालिशर्करापायसां॥सधृतं चैवतांबूलं सोमवारदिनेददन्॥६॥संवत्सरविधिंकुयतिर्पुत्रप्राप्त्यतिर्वीक्षितांश
जांसनाप्यदेवस्यकर्त्तरं प्राशयेन्नरः॥७॥प्राशनस्यप्रभावेनस्वर्गं गच्छतिमानवः॥हृत्स्यतेन कथितंदशरथेनत्तंतं॥७॥स-ना
र्यास्ततमिदंपुत्रप्राप्तः स्वयं हरी॥चतुर्धनिगवान्मूर्तिव्रतस्यास्यप्रभावतः॥७॥यः करोतिनरोनार्यः वंध्याबंधननाशनां चि
रंजीविमुतंप्राप्य सत्यं वै पांडुनंदन॥इति श्रीनविष्णोत्तरपुराणे श्रीलक्ष्म्युष्मिरसंवादसोमवारव्रतं संहरणी ॥ श्री ॥ ॥ ॥
॥ संवत् १५६४ वर्षे प्रथम आश्विन वदत जोमेलिखितं रात्रौ ॥ ६॥ रांमदेवेन लिखितं आत्मस्तने परोपलतैर ॥ ॥ ॥
॥ श्री ॥ ॥ ॥ यादृशमिति ॥ ॥ ॥